

Posudek bakalářské práce Markéty Baslové *Erotické symboly v českých lidových písních*

Předkládaná práce se svým oborovým zaměřením pohybuje mezi etnolingvistikou a poetikou folkloru a věnuje se tématu u nás spíše opomíjenému, ale důkladně zpracovanému v zahraničí, zejména v kontextu polské etnolingvistické folkloristiky. Právě na tento kontext autorka teoreticky a metodologicky navazuje, když do svých východisek zahrnuje studie lublinské školy, tedy J. Bartmińského, S. Niebrzegowské Bartmińské, a zejména D. Wężowicz-Żółkowské, jejíž kniha o reflexi sexuality v polském folkloru přivedla autorku k myšlence prozkoumat v téže perspektivě i folklor český (a moravský). V ústřední kapitole své práce tak bakalářská předstává materiál z našich písňových sbírek co do uplatnění lidového erotického kódu, jak byl vymezen lublinskými badateli.

Je třeba říct, že po několika verzích, které se mi jako vedoucí práce dostaly do ruky, dovedla Markéta Baslová své dílo ke zdárnému konci. Své zkoumání dobře ukotvila do kontextu (a velmi dobře si při tom poradila s odbornou etnolingvistickou a folkloristickou, ale např. i slovníkovou literaturou). Přehledně práci strukturovala a proporčně vyvážila, logicky vede výzkumnou linii i linii textu. Co se týče výzkumu, jasně si položila otázky a postupně představila relevantní texty s ohledem na rekonstrukci možných symbolických významů spojených s jejich motivikou.

Celá ústřední kapitola je vhodně strukturována podle pořadí jednotlivých momentů erotického scénáře („výzva k aktu“ a reakce na ni, průběh aktu – s kódovaným zobrazením inkriminovaných tělesných partií a jejich aktivity – a nakonec „šťastné“ či naopak „nešťastné“ důsledky aktu, tedy např. také šifrovaná reference k dívčinu těhotenství apod.).

Někdy je podávaná interpretace textů možná příliš přímočará až zjednodušující (nedávající mnoho možností k jiskření významů ani k víceznačnějším výkladům), obvykle však autorka dokládá oporu buď v polském „slovníčku“ erotických symbolů (srov. tabulku na s. 18–19), nebo i v literatuře české (Obrátilův slovník apod.). Redukce významu „jen na to jedno“ je ovšem asi v intencích zvoleného tématu.

Autorčino zacházení s folklorním materiálem obecně vzato oceňuji pozitivně, i s ohledem na to, že výběr sbírek musel být postupně rozšířen a přizpůsoben výzkumnému záměru (jak uvádí sama autorka, písně s erotickými motivy mnohdy podléhaly cenzuře či autocenzuře a do sbírek se nedostaly).

Jistě by bylo možné pokládat mnoho otázek, jichž se práce více či méně dotýká, např. genderové stereotypy vůbec, symbolika plodnosti a mateřství, ale i kontexty freudovské

a jungovské, v nichž se uplatňují podobné symboly jako ve folkloru (např. ve výkladu snů, v souvislosti s archetypy a kolektivním nevědomím apod.). Tyto širší kontexty už ovšem samozřejmě překračují formát bakalářské práce.

Drobnější připomínky mám ke 2. kapitole, např. k výkladu pojmu folklor, kde jsou postaveny na jednu úroveň definice z jazykových slovníků a definice odborné. Dále – u rysů folklorní tvorby je třeba zmínit také variantnost (k ní se ostatně autorka vyjadřuje v interpretační části, dobře o ní tedy ví, srov. pozn. 12).

Nerozumím formulaci na s. 11 v subkapitolce *Potřeba poetična*, kde se píše: „... a právě zdobněliny často signalizují poetický styl, aniž by zohledňovaly rytmus či rým“: mohla by autorka vysvětlit, co je tím míněno? (Třeba i s uvedením příkladu?)

Po stránce jazykově-stylové a formulační je práce na dobré úrovni, splňuje i formální náležitosti – až na některé detaily. Přestože autorka k práci přiložila Errata (což je sympatické), zůstala tu nepříjemná chyba v tabulce s výkladem erotických symbolů na s. 18–19 (v prvním řádku jsou zaměněny „mužské symboly“ a „ženské symboly“). Ideálně by také měla být tabulka (jako velmi podstatné vodítko pro interpretaci následujících textů) uvedena na jedné stránce, podobně mnohde zůstal na konci stránky název subkapitoly následující na stránce další apod.

Ke klíčovým slovům by snad bylo dobré doplnit ještě výrazy žena a muž.

Práce si jistě zaslouží doporučení k obhajobě, dokládá autorčinu odbornou způsobilost a přináší velmi solidní zpracování tématu v našem kontextu ojedinělého.

Navrhovaná známka: výborně až velmi dobře (podle výsledku obhajoby)

Doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

V Praze 8. června 2021